

Aktüel Kültür Dergisi / Haziran 2023 / Sayı 160 / Fiyatı 27 TL

İNSAN VE HAYAT

GENÇ HAYAT

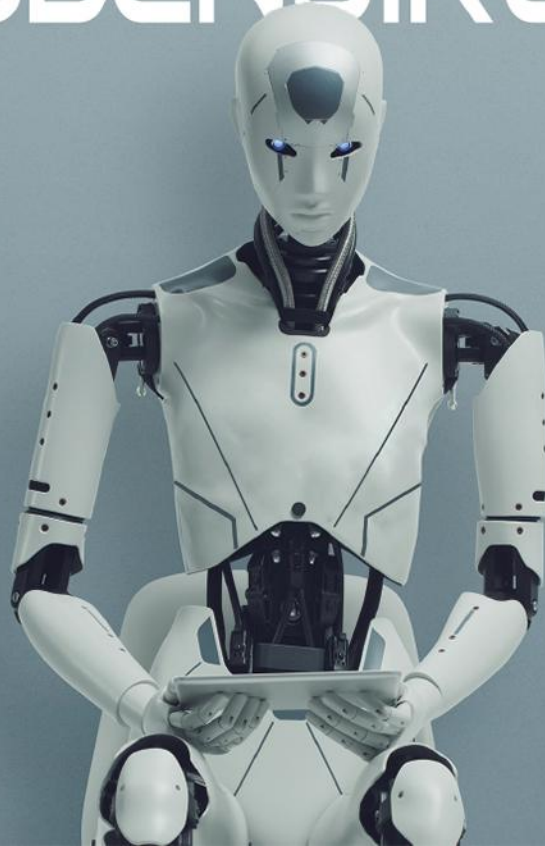
- TATİLDEKİ RİSKLERİ DOĞRU YÖNETMEK
- ÇOCUK VE ÇİÇEK
- İŞARETNÜMA

süzgeç

TARİHTEN BUGÜNE
COCUK İLMİHALLERİ

YAPAY ZEKÂ

TOPLUMU YENİDEN Mİ ŞEKİLLENDİRECEK?

Aktüel Kültür Dergisi

İNSAN VE HAYAT

HAZİRAN 2023 - SAYI 160

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi: HÜSEYİN GÜNEY
Yayın Yönetmeni (Sorumlu): HARUN ÖZDEMİR
Yayın Koordinatörü: ERCAN ERDOĞAN
Editörler: ÜMİT YÜKSEL, ŞENOL GENÇ, ENES DEMİR
Dijital İçerik Editörü: SÜLEYMAN TALHA KIŞMIR
Katkıda Bulunanlar: SELMAN ASLAN, BARBAROS DOĞAN,
İDRİS EREN, ERDOĞAN OĞULTEKİN, SAİD ÜNALAN,
MEHMET ALİ ASLAN, MURAT SAFRAN, SADIK CANLAR,
NİL SAHRA, HAKAN ALTUNYURT, FATMANUR KÖKSOY,
ARIF ÖRTÜRK, M. FERHAN İBİLOĞLU, ÖMER ÜNER, YUNUS
ÖZEN, TUNAHAN COŞKUN, ZEYNEP SÜRAHİ, S. SERHAT
SARIKAYA
Tasarım Uygulama: FATİH DEVREZ
Web: AURORA BİLİŞİM

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Yayınçılık Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
reklam@insanvehayat.com

BASKI VE CİLT

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1309-5978

DOĞU AVRUPA BAYİİ

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
abone@camlicakitap.de

BATI AVRUPA BAYİİ

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
info@camlicakitap.eu / www.camlicakitap.eu

İnsan ve Hayat Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergiye gönderilen yazılar, yayınlanırsa ya da yayınlanmasın iade edilmez. Dergimiz, yazılar üzerinde gerekli müdahaleyi yapma hakkına sahiptir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Dergide yayımlanan yazı ve reklamların her türlü sorumluluğu yazarlarına ve sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
www.abonem.org
abonemercezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

Yeni bir okuma deneyimiyle tanışın!

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 18

insanvehayat.com bilgi@insanvehayat.com

f i t y / insanvehayatdersigi

Dünyaya Mercek 6

Haberler 8

Kaliteli Bir Yaşam İçin 10

Yapay Zekâ Nedir, Ne Değildir? 12

Yapay Zekâ, Hayatları 16

Kolaylaştırırken Toplumunu

Değiştiriyor

"Yapay Zekâ ve Değişenlere Ne 24

Olacak?"

Gelecekte Yapay Zekâ Daha 30

Fazla Konuşulacak

Çocuk ve Çiçek 36

Liverpool 40

Satır Aralarındaki Terapi 46

İşaretnüma 50

Dil Öğreniminde Yapay Zekâ 54

Tatlıdaki Riskleri Doğru 58

Yönetmek

Süzgeç: Tarihten Bugüne 61

Çocuk İlmihalleri

Bulmaca 71

içindekiler

YAPAY ZEKÂ, FOTOĞRAFÇILIK ÖDÜLÜ ALDI!

2023 yılında, dünya çapında yapılan bir fotoğrafçılık yarışmasında derece alan bir fotoğrafın, yapay zekâ ile üretildiği ortaya çıktı. İlginç olan ise, fotoğrafın yapay zekâ ile üretildiğinin, jüri tarafından anlaşılabilmesi ve fotoğrafın sahibinin bunu itiraf etmesiydi.

Alman fotoğrafçı, yarışmaya katılma gerekçesinin fotoğrafçılığın geleceği hakkında bir tartışma ortamı oluşturmak olduğunu söyledi.

Ödülü reddetti!

Fotoğrafının bu konuda bir farkındalık oluşturmasını istediğini belirten Boris Eldagsen, konuyla ilgili şunları söyledi:

“Jüriye, benim eserimi seçtikleri için teşekkür ediyorum. Bunun yapay zekâ tarafından yapıldığından şüphe etmişler miydi emin değilim. Yapay zekâ ve gerçek fotoğrafçılar, bu tür yarışmalarda birbirleriyle yarışmamalı. İkisi iki farklı şey. Yapay zekâ, fotoğrafçılık değildir. Bu yüzden ödülü reddediyorum.”

Yapay zekâ fotoğrafçılığında tartışma sürüyor!

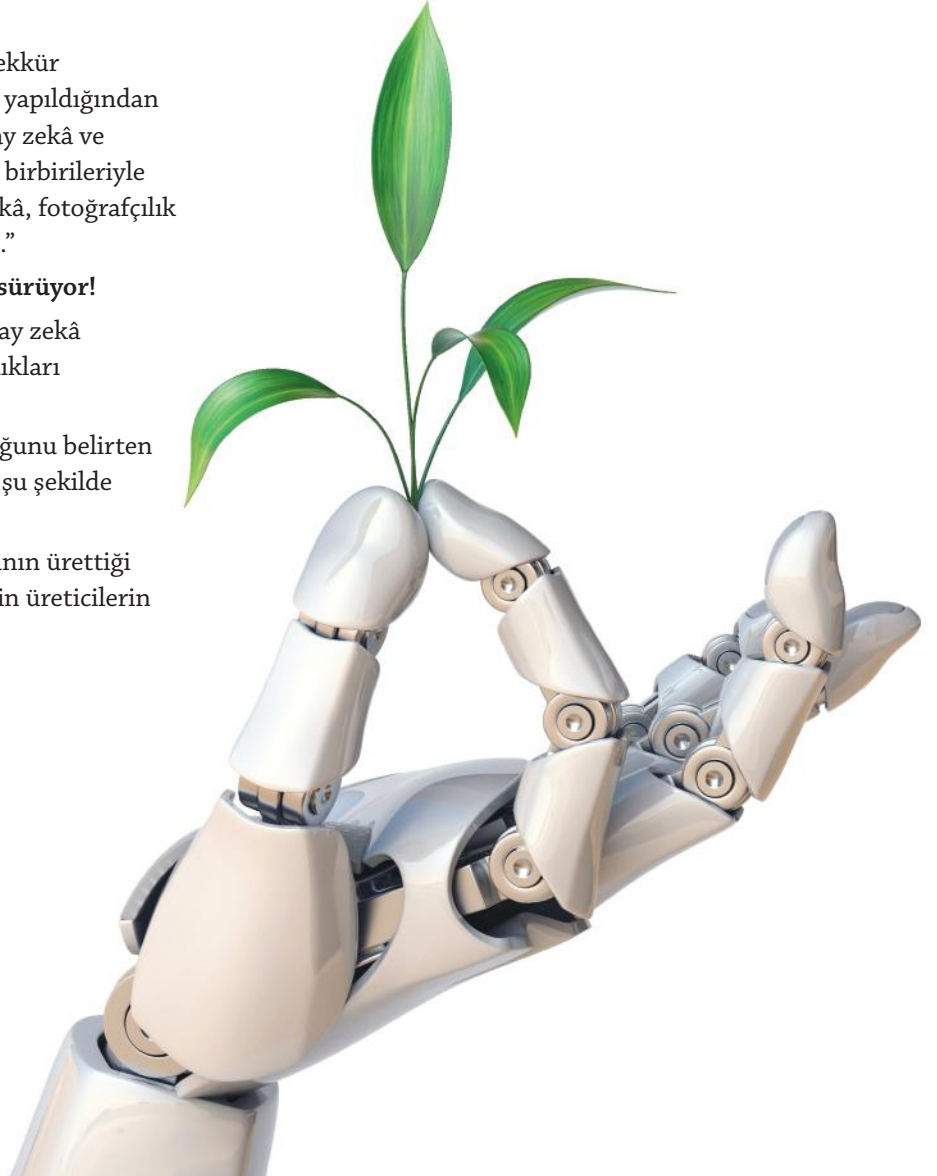
Uluslararası tartışmalara sebep olan yapay zekâ fotoğrafçılığı hakkında çeşitli görüş ayrılıkları bulunuyor.

Bu konuda açılmış davaların da bulunduğunu belirten uzmanlar, konuyla ilgili bazı farklılıkları şu şekilde sıraladı:

- Yapay zekâ sistemleri, yüz binlerce insanın ürettiği içeriklerle eğitiliyor. Fakat bu içerikler için üreticilerin izni alınmıyor.

- Bazı kişiler tarafından ise yapay zekâ sadece bir araç olarak görülüyor. Bunun ötesine geçilemeyeceği savunuluyor.

- Öte yandan fotoğrafçılığın da bir zamanlar resim ve çizimi “tehdit edici” bir icat olduğunu hatırlatanlar da bulunuyor.

PASİFİK ÇÖP GİRDABININ KENDİNE AİT EKOSİSTEMİ VAR

2017’de farkındalık oluşturmak için Birleşmiş Milletler’e ülke başvurusu yapılan “Pasifik Çöp Girdabı”, okyanuslarımızda bulunan en büyük çöp birikintisi. Bu birikintiyle ilgili ilginç bir gerçek ortaya çıktı. Bilim insanları, normalde kıydan uzak okyanus açıklarında yaşayamayacak canlıların, çöp yığınları üzerinde hayatta kaldığını, çoğaldığını ve birbirleriyle mücadele ettiğini, yani yığınların kendi ekosistemini oluşturduğunu tespit etti.

Okyanusta serbestçe dolaşan çöpler, girdaplara yakalanarak yığın haline dönüşebiliyor. Pasifik Okyanusu da dünyanın dairesel anlamda en büyük beşinci girdabına sahip. Çöp yığınlarının büyük çoğunluğunu plastikler oluşturuyor. Yüz ölçümü Türkiye’nin iki katı olan yığınların üzerinde %80’ini normal şartlarda açık okyanusta yaşayamayacak canlılar (denizsakayık, küçük yengeç vb.) oluşturuyor. Alan, şimdilik onlar için değerli olsa da birçok su canlısı için hayati tehlike barındırıyor.

“SÜPER BESİN” BROKOLİ!

Bilim insanları, brokolideki bir molekülün, ince bağırsağın iç dokusuyla etkileşime girerek hastalıkların ilerleyişine mâni olduğunu tespit etti. Önceki çalışmalar, farklı kanser türleri ve tip-2 diyabet gibi hastalıkların riskini azaltmak da dahil olmak üzere, brokoli yemenin sağlığa faydalarını göstermişti. Laboratory Investigation Academic dergisinde yayımlanan yeni araştırma, brokolinin bağırsak reseptörüne bağlanan ve ince bağırsak astarını koruyan belirli moleküller içerdiğini ortaya koydu. Konu üzerine araştırma yapan Gary Perdew, “Araştırmamız, brokoli ve diğer gıdaların insanlarda sağlığa nasıl fayda sağladığına dair mekanizmaların ortaya çıkmasını sağlıyor. Ayrıca araştırma, brokoli ve lahana gibi turpgillerin, normal sağlıklı bir beslenmenin parçası olması gerektiğine dair güçlü kanıtlar sunuyor.” dedi.

İnce bağırsak duvarlarının, su ve besinler gibi faydalı maddelerin vücuda geçmesine izin verirken zarar verebilecek gıda parçacıklarının ve bakterilerin de girmesini önlediği biliniyor.

Bağırsaktaki özel hücreler, bu sağlıklı dengenin korunmasına yardımcı oluyor.

KALİTELİ BİR YAŞAM İÇİN

HAKAN
ALTUNYURT

1. Kimseye olumsuz duygu beslemeyin. Besleyip biriktirdiğiniz olumsuz duyguların, karşınızdakilerden ziyade size zarar verdiğini unutmayın.

2. Kendinizi pozitif düşünce alanında tutun. "Ben bir hanımefendiyim, beyefendiyim." diye seslenin kendinize.

3. İyi yönlerinizi sevin ve keyifle geliştirin. Kibrin, başkasını beğenmemek olduğunu aklınızda tutarak kendinizi motive edin.

4. Hâl ve hareketleriniz, zarafet ve nezaket barındırsın. Çevrenizin bunu hak edip etmemesini düşünerek vakit kaybetmeyin. Zarif bir kişiliğin tamamen sizin şahsınızla alakalı olduğunu unutmayın.

5. İletişim dilinizi kontrol edin. Dilinizi kaba ve çirkin kelimelerden arındırarak nazik kelimelerle bezeyin.

6. Size söylenen kötü kelimeleri, siz de etrafınıza ve ailenize yansıtmayın. Olumsuzluk zincirlerini kırın ve güzellikler silsilesini oluşturun.

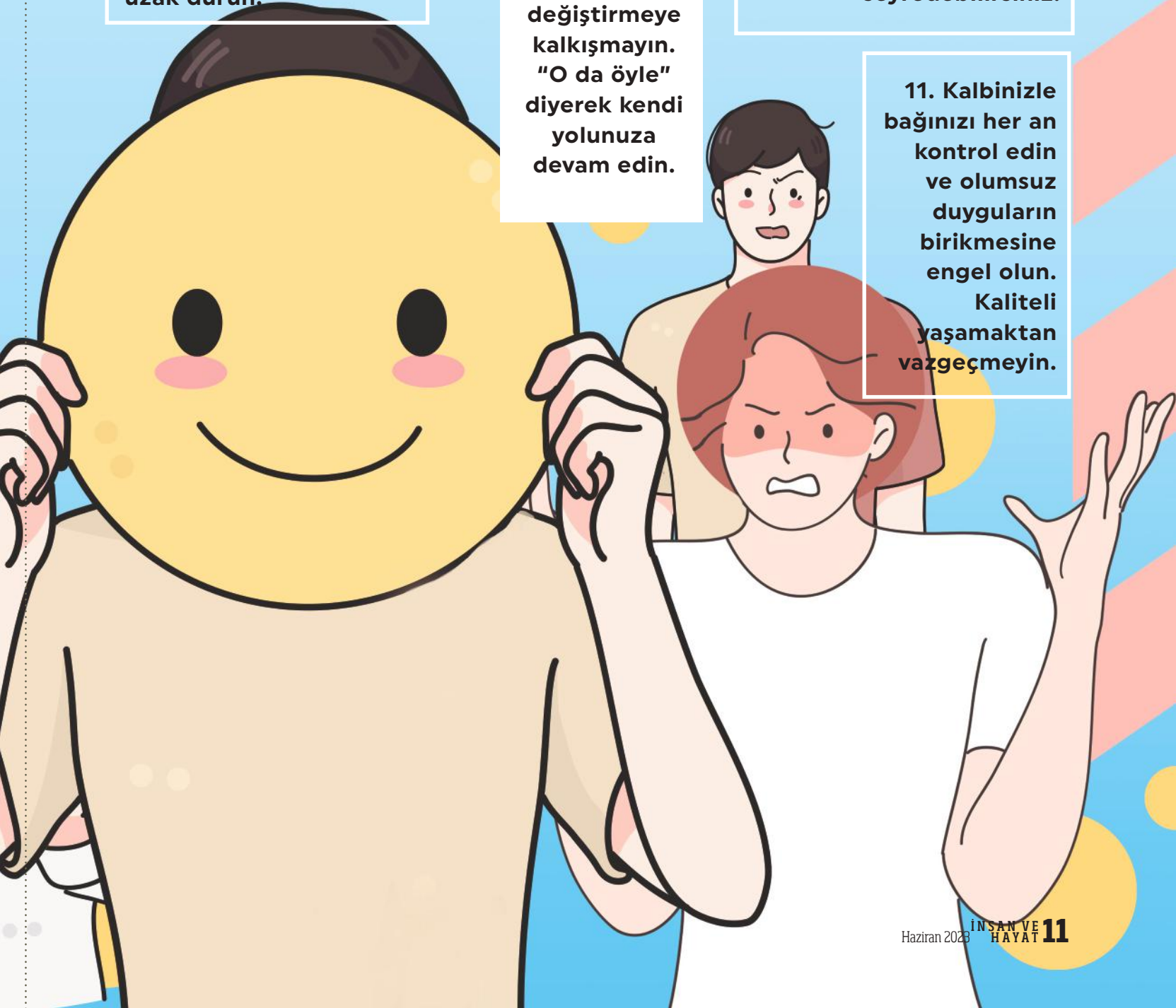
7. Kaliteli düşünün. Olumsuz olaylara ve düşüncelere odaklandıkça hayat kalitenizin düştüğünü unutmayın.

8. Her şeyi düzeltemezsiniz, buna ne gücünüz ne de ömrünüz yeter. Onun için gereksiz çabalardan uzak durun.

9. Duyarsız, anlamsız ve haberi yokmuş gibi davranan, farkındalığı düşük kişilerle tartışmayın. Onları düzeltmeye, değiştirmeye kalkışmayın. "O da öyle" diyerek kendi yolunuza devam edin.

10. Aynı masada veya ortamda, herkesin yapması gereken bir işi kimsenin yapmadığını gördüğünüzde üzülmeğin. Kimseyi suçlamayın ve kınamayın. Herkesin nasıl bir aile terbiyesi aldığını bilemezsiniz ancak herkesin farklı bir hikayesi olduğunu tebessümle seyredebilirsiniz.

11. Kalbinizle bağınızı her an kontrol edin ve olumsuz duyguların birikmesine engel olun. Kaliteli yaşamaktan vazgeçmeyin.

Çocuk ve Çiçek

ZEYNEP SÜRAHİ

Bir çocuk,
toprağa
dokunmanın
kirlenmek
olmadığını,
aksine orada
bambaşka
bir dünya
olduğunu
öğrenmeli.

Çocuklarımızla onların gelişimlerini desteklemek için çeşitli aktiviteler yaparız. Evde oyunlar oynamak, lunaparka gitmek, tercih edilebilir aktivitelerdendir. Çocuğunuzla kolayca yapabileceğiniz ve onun gelişimine faydalı olacak bir başka aktivite de şu olabilir: Çiçek yetiştirmek.

Çocukların, olayları belli bir süzgeçten geçirme kabiliyeti, yetişkinlerdeki kadar gelişmemiştir. Etrafındaki bütün görüntüleri, sesleri, kokuları ve duyguları daha hassas bir şekilde hissederler. Toprakla uğraşmak, çocukların bu özelliğini iyi yönde geliştirmek için güzel bir fırsattır. Toprağın kokusu ve dokunulduğunda hissedilen toprağın pürüzlü yapısı, çiçeklerin nazik dokusu ve kokusu, akan suyun şırıltısı, rüzgârda sallanan yaprakların hışırtısı, bitkilerin büyümeye ve çiçek açmaya devam etmesindeki sevinç, meyve ve sebzelerin usulca yetiştiğini ve büyüdüğünü izlemek... Maddiyatla mukayese edilemeyecek kadar değerli olan tecrübe, neşe ve sabırla beklemek mezzetlerini kazandırır.

Yetişkin bir insanı: ev, araba veya yüklü miktarda para mutlu edebilir mi? Bu soruya, muhtelif bolca cevap verilebilir. Çocuklar ise yetişkinlerden farklı olarak hiç beklenmeyen konulardan büyük mutluluklar çıkarabilirler. İster çiçeklerle dolu büyük bir bahçeniz olsun, ister dar pencere pervazında küçük saksılar... O bitkileri görmek, koklamak ve havasını solmak sadece çocukları değil, ailedeki herkesi ruhen iyileştirecek ve besleyecektir.

Salatada kullandığımız limonun çekirdeklerini bir avuç toprakla buluşturmak, pazardan aldığımız nanenin köklü kısmını toprağa dikmek, minicik bir bezelye tanesinden bir sürü yaprak yetiştirmek, çocukların dünyasında ne muazzam tefekkür ve Hazreti Allah'a teşekkürüne vesile olacaktır. Şehirde büyüyen çocuklar, domatesin nasıl büyüdüğünü, çileğin bembeyaz çiçeklerinin nasıl kırmızı renge büründüğünü fark etmezler. Severek yedikleri cevizin doğal bir paketle sarıldığını görmekten, fındığın yemyeşil yaş halinden mahrumdurlar. Şehirde, beton ve asfalt yığınları arasından bulduğu ufak bir çatlaktan fıskıran otu bile görmezler.

Çocuklara, toprağa dokunmanın kirlenmek olmadığını, aksine orada bambaşka bir dünya olduğunu öğretmek gerekiyor. Toprağı kazmak, tohumu ekmek, fidelerin büyümesini izlemek, onların manevî dünyalarına nice güzellik tohumları ekecek, nice güzel duygular ve hisler kazandıracaktır.

Kendi ürettiğini kullanmanın insan psikolojisine ne kadar iyi geldiğini öğrenen üreticiler, bunu satış stratejisi olarak kullanmışlar. Pişirme işini bize

biraktıkları kek karışımları, monte edilecek şekilde hazırlanmış ve bizim birleştireceğimiz şekilde tasarlanmış mobilyalar, yapboz ismi verilen oyuncaklar üretilmiştir. Çocuklara bu tadı yaşatmak için illaki maddî bedel ödememiz gerekmiyor. Mesela, bitmiş süt kutuları, peynir ve yoğurt kapları; bir avuç toprak ile birkaç mercimek, fasulye, bezelye veya çekirdek tohumu yeterli olur. Kupkuru tanelerden yemyeşil filizlerin çıktığına şahit olmak ve kendi yiyeceğini, hatta kendi ağacını yetiştirmenin verdiği mutluluk paha biçilemez.

Çocuklara bir şeyi öğretmenin ve sevdirmenin en iyi yolu, çocuğun o işi önce anne ve babanın yaptığını görmesidir. Anne ve babasının toprakla haşır neşir olduğunu gören çocuk, mutlaka bu işe dahil olacaktır. Ebeveynler, vaktinin olmadığını mazeret olarak göstermemelidir. Sultan Abdülhamid Han Hazreteri gibi nice padişahların, devleti idare etmek gibi büyük bir sorumluluk yüklendikleri halde bahçıvanlık gibi toprak işleri ile uğraştıkları bilinmektedir.

Şehirleşmenin son yıllarda ne kadar hızlı olduğu hepimiz için aşikâr. Bitki çeşitlerimiz, sularımız ve hayvanların doğal ortamı hızla yok oluyor. Bir çocuk ormanda yürümeden, toprağı kazmadan, yiyeceğini yetiştirmeden, dalından meyve toplayamadan, dağa tırmanmadan,

Çocuklara bir şeyi öğretmenin ve sevdirmenin en iyi yolu, çocuğun o işi önce anne ve babanın yaptığını görmesidir.

hayvanları kendi ortamlarında göremeden büyürse, bunların ne anlama geldiğini bilemeyerek ekranın yapay görüntüleri arasında, suni besinlerin içinde büyüyecektir.

Geleceğimiz olan çocuklarımıza bilimi, teknolojiyi öğrettiğimiz gibi topraktan geldiğimizi, hayatımızın toprağa bağlı olduğunu öğretmek, biz büyüklerin vazifesidir.

Bir ağaç yetiştirirsek sadece bir ağaç yetiştirmiş oluruz. Ama her birimiz toprağı ve tabiatı seven çocuklar yetiştirirsek milyonlarca ağaç yetiştireceğiz. Sadece tüketen değil, kendi elleriyle üretmenin tadına varmış bir nesil yetiştireceğiz.

Bitki yetiştirmenin çocuklara faydaları:

• **Sabrı öğrenir:** Bir market sırasında veya trafikte beklemeye tahammülün kalmadığı bir devirde, bir tohumun filizlenmesini, bir fidanın büyümesini beklemek, çocuğa sabretmeyi öğretmek için çok iyi bir yoldur.

• **Farklılıkları fark eder:** Aynı toprakta, aynı su ile yetişen birbirinin aynı gibi görünen tohumlardan farklı farklı bitkilerin yetiştiğini gören çocuk, bitkiler gibi her insanın da farklı yaratıldığını müşahede etmiş olur.

• **Sorumluluk kazanır:** Yetiştirilen bitkileri belli vakitlerde, belirli miktar sulaması gerektiğini takip ederek verdiği emeğin karşılığını gören çocuk, bütün işlerini aynı şevk ile yerine getirecektir.

• **Hayatın kıymetini bilir:** Meyve ve sebzelerin yetiştirme sürecinde verilen emeği bir nebze de olsa gören çocuk, yarım bıraktığı veya yemediği yiyeceklerin kıymetini daha iyi anlayarak israf etmemeyi öğrenmiş olur.

• **Her şeyin bir ömrü olduğunu öğrenir:** Olur ki binbir emekle yetiştirdiği bitki, herhangi bir sebepten kurumuş olursa, anne babasının da anlatımıyla, yaratılmış her şeyin bir ömrü olduğunu görmüş ve anlamış olur. Kışın kuruyan dalların, dökülen yaprakların baharda yeniden canlandığını ve yeşerdiğini gördüğünde ölümden sonra yeniden hayat olacağını da bitkiler sayesinde anlatmak kolay olacaktır. Zira çocuklar belli bir yaşa kadar somut şeyleri kavrayabilirken, soyut kavramları anlamaları zordur. Bu tecrübeler, hayatın gerçeklerini anlatmaya vesile olacaktır.

Saadet bahçemizin gonca gülleri, istikbalimizin körpe fidanları, evimizi cennet bahçesine çeviren rengârenk çocuklarımızı topraktan mahrum etmeden, en temiz gıdalarla besleyip sevgi güneşimizle ısıtarak hayat bahçesinde büyütmeliyiz.

Yapay zekâ, dil öğrenme sürecinde oldukça etkili bir araçtır fakat burada asıl özne sizsiniz. Dil öğrenmek, azim ve gayret gerektirir. Yedi dil bilen Fatih Sultan Mehmed Han, bize azim ve gayretin dil öğrenmede ne kadar önemli olduğunu hatırlatır.

RAMAZAN EVLEKSİZ

DİL ÖĞRENİMİ YAPAY ZEKA

Gelişen teknoloji ile birlikte hayatımızda bazı şeyler de değişiyor. Günümüzde çok fazla zaman ve çaba gerektiren meşakkatli

işler, bazı teknolojik gelişmeler sayesinde kolayca halledilir hale geldi. Bu gelişmelerden biri olan yapay zekâ, hayatımıza farklı bir bakış açısı katıyor. Sosyal yeteneklerimizin gelişmesine dahi katkı sağlamayı vadeden yapay zekâ; dil öğrenmede de hayli tercih edilen bir sisteme dönüşmüş durumda. Farklı bir çok dil öğrenme uygulamasına entegre şekilde çalışan yapay zekâ teknolojisi, dil öğrenmeyi bir problem olmaktan çıkaracağına benziyor.

Süreç nasıl işliyor?

Yapay zekâ destekli dil öğrenme uygulamaları, öğrencilerin kelime bilgisi, gramer becerileri, okuma, anlama ve konuşma becerileri gibi dil öğrenme sürecine yardımcı olmak için kullanılır. Başlangıçta öğrencinin dil seviyesini test

ederek yerleştirme sınavı yapılır ve öğrenci, kendi seviyesine uygun bir gruba dahil edilir. Daha sonra öğrencinin gelişimi, yapay zekâ tarafından takip edilerek kişiselleştirilmiş öğrenme planları uygulanır ve öğrenci bir sonraki seviyeye ilerler. Seviye ilerlemesine karar verme mekanizması yine yapay zekâdır. Örneğin, A2 seviyesindeki bir öğrenci, kendi öğrenme stiline uygun şekilde önüne sunulan etkinliklerin hepsini tamamladıktan sonra bir sonraki seviyeye geçiş için sınava tabi tutulur. Bu sınav, sürecin başında yapılan yerleştirme sınavı gibidir. Öğrencinin bir sonraki seviye olan B1 için hazır olup olmadığı, bu sınav neticesinde belli olur.

Bu süreçte öğrenciler, günün her saati canlı destek sayesinde anında geri bildirimler alabilir. Öğrencinin gelmek istediği seviyeye kadar devam eden eğitimler sonunda, öğrenci dilerse seviyesini gösteren bir sertifika alabilir.

Yapay zekâ destekli uygulamalar neden tercih ediliyor?

- 1. Daha etkili öğrenme:** Bu uygulamalar, öğrencilerin öğrenme hızını artırır, öğrenme materyallerini daha iyi anlamalarını sağlar ve öğrendiklerini daha uzun süre hatırlamalarına yardımcı olur.
- 2. Kişiselleştirilmiş öğrenme:** Öğrencilerin öğrenme stiline, hızına ve tercihlerine göre öğrenme materyallerini kişiselleştirir. Böylece öğrenme süreci daha etkili hale gelir ve öğrenme hızı artar.
- 3. Geri bildirim:** Öğrencilere anında geri bildirim sağlar. Bu sayede öğrenciler, hatalarını görür ve düzeltir. Yapay zekâ teknolojileri, konuşma, tanıma ve sentezleme sistemleri geliştirerek öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bu sistemler, öğrencilerin konuşmalarını dinleyebilir, hataları belirleyebilir ve doğru şekilde telaffuz etmeleri için geri bildirim sağlayabilir.
- 4. Verimlilik:** Öğrencilerin öğrenme sürecini daha verimli hale getirir. Bu uygulamalar, öğrenme materyallerini daha hızlı ve etkili şekilde sunar ve öğrencilerin öğrenme sürecini daha kısa sürede tamamlamalarına yardımcı olur.
- 5. Kolay erişim:** Öğrencilerin öğrenme materyallerine kolayca erişebilmelerine imkan sağlar. Bu uygulamalara öğrenciler internet üzerinden bilgisayar, tablet veya telefonla her zaman; öğrenme materyallerine erişim sağlayabilir.
- 6. Ücret:** Yapay zekâ destekli dil öğrenme uygulamaları genellikle ücretlidir. Fakat özel ders almak veya dershaneye gitmek ile kıyaslandığında hem zaman hem de fiyat açısından daha uygundur. "Duolingo" gibi kısmen ücretsiz uygulamalar mevcut olsa da; uygulamanın bazı özellikleri kısıtlıdır. Canlı öğretmen desteği ve daha zengin içerik için abonelik ve ücret gerekebilir.

Yapay zekâ destekli bazı dil öğrenme uygulamaları:

- 1. Duolingo:** Dünya genelinde en popüler yapay zekâ destekli dil öğrenme uygulamalarından biridir. Uygulama, öğrencilere kelime

N D E
K Â

dağarcığını artırma, gramer kurallarını öğrenme ve dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirme imkanı sağlar. Seviye ilerlemelerine göre öğrencilere çok fazla sayıda rozetler veren bu uygulama sayesinde öğrencilerin motivasyonu artar. Verilen rozetler o kadar fazladır ki hepsini toplayıp zirveye ulaşmak için yıllar harcamanız gerekebilir. Ayrıca kullanıcıların yorum yapmasına imkan sağlayan çevrimiçi bir bölüm vardır ki bu sayede aynı dili öğrenenler, oradan etkileşime geçebilirler. 30'dan fazla dil seçeneği sunmaktadır.

2. Babel: Farklı dillerde öğrenim görmek isteyen öğrencilere özel olarak tasarlanmış bir uygulamadır. Uygulama, öğrencilere kelime dağarcığını artırma, gramer kurallarını öğrenme ve konuşma becerilerini geliştirme imkanı sağlar.

3. Rosetta Stone: Öğrencilere farklı dillerde öğrenme imkanı sunan bir uygulamadır. Uygulama, öğrencilerin kelime dağarcığını artırmaya, gramer kurallarını öğrenmesine ve konuşma becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.

4. Busuu: Farklı dillerde öğrenme imkanı sunan bir uygulamadır. Uygulama, öğrencilerin kelime dağarcığını artırmaya, gramer kurallarını öğrenmesine ve konuşma becerilerini geliştirmesine yardımcı olur. Ayrıca öğrenciler, diğer kullanıcılarla etkileşim kurarak, yeni diller öğrenme sürecini daha keyifli hale getirebilir.

5. Memrise: Farklı dillerde öğrenme imkanı sunan bir uygulamadır. Uygulama, öğrencilerin kelime dağarcığını artırmaya, gramer kurallarını öğrenmesine ve konuşma becerilerini geliştirmesine yardımcı olur. Ayrıca öğrenciler, diğer kullanıcılarla etkileşim kurarak yeni diller öğrenme sürecini daha keyifli hale getirebilir.

Yapay zekâ destekli dil öğrenme uygulamaların gelecekte daha yaygın olacağı aşikar. Bu teknolojiyi, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik uygulamasıyla da birleştirerek daha da etkili hale getireceğini vadedenler var. Mesela bu sayede İngilizce öğreniyorsanız, Londra'da Big Ben saat kulesinin yanında diyalog kurabilirsiniz.

Evet, yapay zekâ, dil öğrenme sürecinde oldukça etkili bir araçtır, fakat burada asıl özne sizsiniz. Dil öğrenmek, azim ve gayret gerektirir. Yedi dil bilen Fatih Sultan Mehmed Han, bize azim ve gayretin dil öğrenmede ne kadar önemli olduğunu hatırlatır.

Yapay zekâ tabanlı çeviri teknolojileri

Çeviri araçları (Google/Yandex çeviri vb.) son yıllarda büyük gelişme gösteriyor. Yapay zekâ tabanlı çeviriler, dilbilimsel özellikler analiz edilerek ve devasa veri kümeleri kullanılarak

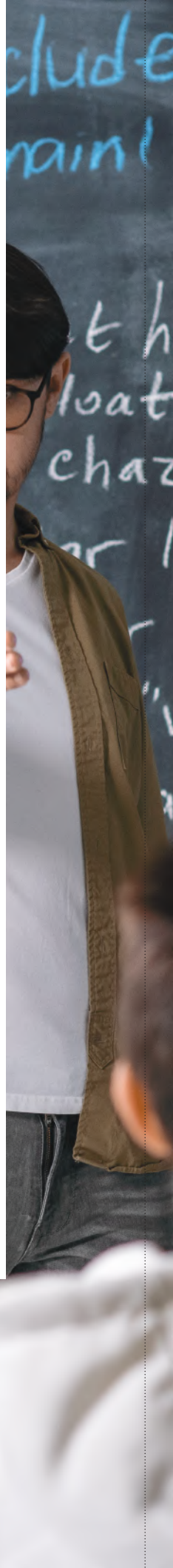
yapılır. Buna rağmen, bu çevirilerin verimliliği, metnin özelliklerine, kaynak ve hedef dillerin birbirine benzerliğine, çeviri yapılacak metnin karmaşıklığına bağlıdır.

Mesela, (İngilizce - İspanyolca) gibi birbirine oldukça benzer iki dil arasında yapılan çevirilerde, yapay zekâ oldukça verimli çeviriler yapabilir. Ancak, aynı yapay zekâ ile dilbilimsel özellikleri farklı olan (İngilizce - Çince) arasında yapılan çevirilerin kalitesi düşebilir.

Yapay zekâ tabanlı çeviriler, günümüzde pek çok şirket tarafından kullanılıyor olsa da bir tercüman tarafından gözden geçirilmediği müddetçe mükemmel olamaz. Bu nedenle makale tercümesi gibi ağır ve zorlu işler için yapay zekâyâ güvenmek doğru olmaz. Dil farklılıkları, kültürel farklılıklar, insan faktörü, atasözü ve deyim gibi etkenlerden dolayı makale çevirisini tek başına yapay zekâ yapamaz.

Yapay zekâ tabanlı çevirilerde telif hakkı, çevrilen kaynak metnin telif hakkı ile ilgili olarak belirlenir. Yapay zekâ tabanlı çeviriler, kaynak metnin orijinal yazarının izni olmadan kullanılamaz. Bu sebeple, yapay zekâ tabanlı çevirilerin yasal olması için çevrilecek kaynak metnin telif hakkı sahibinden izin alınmalıdır.

Sonuç olarak, yapay zekâ tabanlı çeviri teknolojileri, dil çevirisi alanında muazzam bir potansiyele sahip olsa da geliştirilmeye açık ve tamamen çevirmenlik yapan kişilerin yerini şimdilik alamaz. İnsan çevirmenlerinin gözetimi ve kontrolü altında kullanıldıklarında ise, yapay zekâ tabanlı çeviri teknolojileri, hızlı ve doğru çeviriler yapmanın en etkili yollarından biridir.

`<stdio.h>`
`( )`

`height = 100; /*in constant*/`
`at number = 3.14 /*real constant*/`
`az letter = 'A' /*constant*/`
`letter_se = 'C'; /*string con`
`backslas`
`'value of`
`alway`
`ber`
`er`
`ett`
`cksla`
`ght);`
`ber);`
`er);`
`nce: "sin", lette`
`in", back`

